

Література

1. Коржанський М. Й. Науковий коментар до Кримінального кодексу України / М. Й. Коржанський. – К. : Атака ; Академія ; Ельга-Н, 2001. – 456 с.
2. Кримінальне право України. Загальна частина / [Ю. В. Александров, В. І. Антипов, М. В. Володько та ін.] ; за ред. М. І. Мельника, В. А. Клименка. – [вид. 3-є, перероб. та доп.]. – К. : Юрид. думка, 2004. – 352 с.
3. Кримінальне право України. Особлива частина : підручник / [Ю. В. Александров, О. О. Дудоров, В. А. Клименко та ін.] ; за ред. М. І. Мельника, В. А. Клименка. – [2-є вид., перероб. та доп.]. – К. : Атіка, 2008. – 712 с.
4. Релігія і влада в Україні: проблеми взаємовідносин. – К. : Центр Розумкова, 2003. – 120 с.
5. Кримінальний Кодекс України : наук.-практ. комент. / [Баулін Ю. В., Борисов В. І., Гавриш С. Б. та ін.] ; за заг. ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – К. : Ін Юре, 2003. – 1111 с.
6. Кримінальний кодекс України : наук.-практ. комент. / [відп. ред. Є. Л. Стрельцов]. – [5-є вид., перероб. та доп.]. – Х. : Одісей, 2008. – 800 с.
7. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України / [П. П. Андрушко, В. Г. Гончаренко, Є. В. Фесенко]. – [2-є вид., перероб. та доп.]. – К. : Дакор, 2008. – 1428 с.
8. Хавронюк М. І. Довідник з Особливої частини Кримінального кодексу України / М. І. Хавронюк. – К. : Істина, 2004. – 504 с.

Надійшла до редколегії 10.03.2010

Анотації

Проаналізовано обов'язкові та факультативні ознаки об'єктивної сторони злочину, передбаченого ст. 181 КК України. Розглянуто організацію або керівництво групою, діяльність якої здійснюється під приводом проповідання релігійних віровчень чи виконання релігійних обрядів і поєднана із заподіянням шкоди здоров'ю людей або статевою розпущістю, як суспільно небезпечне діяння, передбачене кримінальним законодавством.

Проанализированы обязательные и факультативные признаки объективной стороны состава преступления, предусмотренного ст. 181 УК Украины. Рассмотрена организация или руководство группой, деятельность которой осуществляется под предлогом проповедования религиозных вероучений или исполнения религиозных обрядов и сопряжена с нанесением вреда здоровью людей или половой распущенностью, как общественно опасное деяние, предусмотренное уголовным законодательством.

Obligatory and optional features of objective aspect of corpus delicti stated in the article 181 of the Criminal Code of Ukraine are analyzed. Organization or leadership by the group which activity is conducted under pulpitizing of religious doctrines and execution of religious rites and is connected with doing harm to people's health and sexual dissoluteness as a socially dangerous act foreseen by criminal legislation are considered.

УДК 343.988(477)

Є. В. ЖИЛІН,

здобувач

Харківського національного університету внутрішніх справ,

С. О. САФРОНОВ,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри оперативної-розшукової діяльності

навчально-наукового інституту підготовки фахівців кримінальної міліції

Харківського національного університету внутрішніх справ,

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПЛАНУВАННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИННОГО ОБОРОТУ ПОРНОГРАФІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Механізм забезпечення правоохоронної діяльності держави та боротьби зі злочинами у сфері моральних стосунків передбачає різноманітні форми його здійснення: соціально-культурні, виховні, економічні, кримінально-правові, зокрема і криминологічні, криміналістичні та оперативно-розшукові. Оновлена національна система законодавства, світова гуманізація, зміна правосвідомості суспільства зі спрямованістю на загальнолюдські цінності потре-

бують нового погляду на діяльність підрозділів ОВС. Саме тому одним із найбільш важливих і актуальних для криміналістики та оперативно-розшукової діяльності завдань є проведення наукових досліджень з метою розробки нових, які б відповідали сьогоденню, тактичних і методичних рекомендацій з розкриття та розслідування злочинів.

Одним із факторів, який негативно впливає на формування загальнолюдських цінностей,

насамперед у молодого покоління, є порнографія, яка посідає не останнє місце у тіньовій економіці та отриманні злочинного капіталу. Суспільна небезпечність злочинів проти вікових моральних догм полягає в тому, що ці злочинні дії посягають на основні принципи духовного життя: сексуальну стриманість, християнську моральність у сфері статевих стосунків, подружню вірність. Порнографія призводить до деформації моральних уявлень і створює викривлене враження про сексуальні відносини між людьми.

Розуміючи негативний вплив порнографії, світова спільнота у 1923 р. прийняла Женевську Міжнародну конвенцію «Про боротьбу з обігом порнографічних видань і торгівлею ними». З того часу діяльність щодо боротьби з розповсюдженням порнографії набула світового масштабу і стала предметом вивчення експертів ООН та політичних діячів різних держав [1; 2; 3].

Не можна стверджувати, що проблематика злочинного обороту порнографії залишалася поза увагою науковців. За останнє десятиріччя питання щодо розкриття та розслідування злочинів, які передбачають відповідальність за збут, розповсюдження та створення порнографічних предметів, ґрунтовно досліджували Р. С. Джинджолія [4], Ю. В. Романенко [5], О. П. Рябчинська [6], С. В. Хільченко [7] тощо. Але низка актуальних та вкрай значущих проблем, зокрема питання щодо організації та планування розслідування злочинного обороту порнографічної продукції, потребують подальшої розробки.

Основним завданням цієї статті є заповнення існуючих прогалин в науці з метою удосконалення наявних методик з розслідування злочинів, передбачених ст. 301 КК України. Стаття заснована на емпіричних дослідженнях авторів, зокрема було вивчено 200 кримінальних справ, порушених за ст. 301 КК України, проведено анкетування 50 прокурорів, які підтримують обвинувачення в суді, а також проаналізовано дані анкетування та інтерв'ювання 100 працівників органу дізнання та досудового слідства ОВС України.

Успіх розслідування будь-якого злочину багато в чому залежить від діяльності на початковому етапі. Для успішної організації процесу розслідування завжди необхідно планувати свою діяльність за принципом максимального проведення слідчих дій з одною особою або в одному місці. Безумовно, необхідно враховувати можливість і доцільність провадження однієї слідчої дії відразу після

проведення іншої. Перевага цієї тактики полягає в скороченні терміну розслідування, включає повторну роботу з тією самою особою або в тому самому місці.

При розслідуванні необхідно звести до мінімуму проведення повторних або додаткових допитів жертв примусу і свідків. Практика свідчить, що це викликає у зазначених осіб роздратування, у них формується переконання в безсиллі правоохоронних органів, формалізмі в роботі. Небажання повторно згадувати й детально розповідати про неприємні для цих осіб епізоди може несприятливо вплинути на результат слідства. У зв'язку з цим у разі необхідності повторного чи додаткового допиту свідків краще знайти можливість провести дані слідчі дії, домовившись із цими особами про зручний для них час і місце, пояснивши важливість для слідства їх показань.

Для успішного планування й розслідування злочинів, скоєних організованими злочинними групами (далі – ОЗГ), слід висувати типові провіщувальні версії про можливу протидію слідству. Тому при розслідуванні справ про злочинні дії ОЗГ з предметами порнографічного характеру рекомендується висувати такі провіщувальні версії:

1. Можливо, що підозрюваний (обвинувачений) змінить місце свого звичайного перебування з метою ухилення від слідства.

2. Можливо, що будуть застосовані погрози на адресу жертви злочину з боку членів ОЗГ, яких не взяли під варту, або тих, які ще не відомі слідству, з метою примусити дати неправдиві показання або відмовитися від дачі показань.

3. Можливе застосування подібних погроз на адресу свідків з метою примусити їх дати неправдиві показання.

4. Можливо, що відбудеться підкуп жертви (чи батьків неповнолітньої жертви) або свідків – з аналогічною метою.

5. Можливо, буде створено перешкоду щодо проходження у приміщення для проведення слідчої дії.

6. Можливо, що буде здійснюватися приховування обвинуваченим (його родичами або членами ОЗГ) свого майна з метою уникнути накладення арешту або вилучення майна, що передбачено ст. 126 КПК у зв'язку із санкцією ст. 301 КК України, яка передбачає конфіскацію певних речей.

Суб'єкт розслідування, використовуючи дані типових версій, повинен пам'ятати, що вони є ймовірними судженнями, мають загальний характер із властивим для них абстрагуванням

від конкретного злочину. Але дані типових версій засновані на найбільш часто повторюваних ознаках постзлочинної діяльності, тому для типових версій буде властивим і фактор імовірної закономірності.

Слід вказати на практичне значення необхідності виведення логічних висновків із висунутих версій, на що вказував Г. В. Арцишевський: «Приймаючи умовно кожен висунутий версію за істину, слідчий уявно робить висновки про обставини, які повинні або можуть мати місце в тому випадку, якщо версія, яка перевіряється, відповідає дійсності. Одночасно слідчий визначає сліди цих обставин, тобто намагається уявити залишені в навколишньому середовищі ознаки, за якими можна буде судити про наявність або відсутність обставин, які слід з'ясувати» [8, с. 68]. До сказаного можна додати, що для провісуювальної версії стосовно протидії розслідуванню логічним висновком повинно бути передбачення заходів превенції.

Важливим питанням у процесі розкриття та розслідування злочину є питання щодо превенції спроб злочинців вчинити протидію слідству. До типових і поширених способів протидії розслідуванню належить ухилення злочинців від слідства та суду. Як превенцію рекомендовано застосовувати до підозрюваних такі запобіжні заходи, як-от: підписка про невиїзд, застава, взяття під варту, передача неповнолітнього під нагляд, поміщення неповнолітнього у віці від 11-ти до 14-ти років у приймальник-розподільник. Крім запобіжних заходів, рекомендується робити фотографування (профіль, фас) і дактилоскопіювання підозрюваних, що буде сприяти їх розшуку в разі зникнення. Якщо є підстави вважати, що підозрюваний (обвинувачений) сховається, виїхавши за кордон, рекомендується звернутися з клопотанням до судді або прокурора про прийняття ними відповідно до ст. 98¹ КПК рішення про заборону особі виїжджати за межі України до закінчення досудового слідства. Копію такої постанови необхідно направити в прикордонні та митні служби України.

Суттєвою перешкодою для встановлення істини в кримінальних справах стосовно ОЗГ є такий спосіб протидії, як висловлення різноманітних погроз на адресу членів ОЗГ, які стали на шлях виправлення і сприяють слідству; висловлення подібних погроз здійснюється і щодо жертв злочину та на адресу свідків або близьких їм осіб. Крім погрози, стосовно зазначених осіб може застосовуватись їх підкуп. Для профілактики і припинення цих

способів протидії треба діяти таким чином:

1. Роз'яснити підозрюваному або обвинуваченому, що перешкоджання явці свідка, потерпілого, спонукання їх до відмови від дачі показань, підкуп цих осіб або погроза помстою за раніше дані показання, а так само готування або замах на вчинення цих дій є злочином, передбаченим ст. 386 КК (або статтями 14, 15, 386 КК України).

2. Якщо є відомості, у тому числі отримані оперативним шляхом, які свідчать про наявність реальної загрози життю, здоров'ю, житлу чи майну зазначених осіб, необхідно прийняти рішення про застосування заходів безпеки.

3. У випадку, якщо жертва злочинного примусу до виготовлення порнографії чи свідок знаходиться в службовій залежності від обвинуваченого або якщо у зв'язку із обійманою посадою обвинувачений може негативно впливати на результати слідства, слідчий зобов'язаний відсторонити обвинуваченого від посади в порядку, передбаченому ст. 147 КПК.

4. Якщо підозрюваний (обвинувачений) та жертва або свідок мешкають в одній квартирі (будинку) чи мають щоденний контакт у зв'язку із спільною роботою або навчанням, рекомендується: а) ізолювати підозрюваного (обвинуваченого), застосувавши до нього запобіжний захід у вигляді утримання під вартою; б) застосувати стосовно жертви та свідка заходи безпеки у вигляді:

1) тимчасового переселення в інше місце проживання;

2) видачі спеціальних засобів індивідуального захисту або оповіщення про небезпеку;

3) зміни місця роботи або навчання (статті 9, 12, 13, 19 Закону України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві»);

4) надання притулку для тимчасового перебування у кризовому центрі для потерпілих, які стали або можуть стати жертвами насильства в сім'ї (ст. 8 Закону України «Про попередження насильства в сім'ї»).

5. У разі, коли підозрюваний (обвинувачений) та жертва (або свідок) є членами однієї сім'ї, особа, яка проводить дізнання або досудове слідство, може ініціювати застосування спеціальних заходів щодо попередження актів насильства в сім'ї. При цьому під насильством у сім'ї розуміють як фізичне, так і психологічне та економічне насильство. Повноваження щодо застосування таких заходів мають служби дільничних інспекторів міліції та кримінальної міліції у справах неповнолітніх.

Зокрема, згідно з розділом 3 Закону України «Про попередження насильства в сім'ї», до насильника можуть застосовуватися такі спеціальні заходи:

- 1) винесення офіційного попередження про неприпустимість вчинення насильства в сім'ї;
- 2) винесення захисного припису.

Захисним приписом особі, стосовно якої він винесений, може бути заборонено чинити певну дію (дії) щодо до жертви насильства, а саме: чинити конкретні акти насильства в сім'ї; отримувати інформацію про місце перебування жертви насильства; розшукувати жертву насильства, якщо вона за власним бажанням перебуває у місці, що не відоме особі, яка вчинила насильство в сім'ї; відвідувати жертву насильства, якщо вона тимчасово перебуває не за місцем спільного проживання; вести телефонні переговори з жертвою насильства в сім'ї. Зазначені обмеження дій можуть встановлюватися на термін до 30 діб.

Як свідчить практика, під час розслідування кримінальних справ, у яких фігурантами є члени ОЗГ, мають місце випадки, коли поведінка підозрюваних (обвинувачених) дезорганізує проведення слідчої дії. Інтерв'ювання працівників органу дізнання і слідства виявило, що така поведінка може виражатися у: невчасній явці за викликом, втручанні в дії інших осіб, суперечках із ними, їх ображанні, чиненні на них психологічного тиску, ставленні некоректних запитань, непристойній жестукуляції, цинічних й аморальних висловлюваннях тощо. Різноманітність і непередбаченість дезорганізуючої поведінки підозрюваного або обвинуваченого під час проведення слідчої дії не дозволяє надати конкретні рекомендації стосовно використання того чи іншого тактичного прийому. Саме тому можна сформулювати лише загальні рекомендації. По-перше, плануючи проведення якої-небудь слідчої дії за участю підозрюваного (обвинуваченого), завжди необхідно враховувати персональні особливості його характеру, манери поведінки, міжособистісні стосунки з іншими учасниками слідчої дії. По-друге, необхідно передбачати можливість дезорганізуючої поведінки й моделювати дії, спрямовані на стабілізацію умов, належних для проведення слідчої дії. По-третє, якщо дезорганізуюча поведінка коїться при здійсненні слідчої дії, її також необхідно протоколювати, тому що вона може бути доказом антисоціальної спрямованості особи, містити відомості, що характеризують особистість, бути доказом учинення іншого злочину (наприклад, якщо при обшуку

обвинувачений ображав слідчого, понятих, загрожував їм розправою, здійснював фізичний опір). По-четверте, якщо певна слідча дія була дезорганізована і її подальше проведення є неможливим, рекомендується вирішити питання про проведення іншої, «адаптаційної» слідчої дії, прийнятної для даної ситуації. Наприклад, якщо в процесі проведення впізнання підозрюваний дезорганізував його, «видавши» себе, заговоривши з особою, що впізнає, як тільки та ввійшла до кімнати, і між ними виник діалог, необхідно зафіксувати цей випадок у протоколі впізнання. Діалог доцільно підтримати й оформити його протоколом очної ставки.

Організуючи процес розслідування злочинів, які вчинені ОЗГ, рекомендується спланувати здійснення таких дій:

1. Встановити неформального лідера групи (авторитетну особу) серед підозрюваних, а також раніше засудженого, забезпечити неможливість контактування його з іншими співучасниками злочину.

2. Забезпечити неможливість контактування між собою співучасників злочину, у всякому разі, на початковому етапі розслідування та до їх допиту.

3. По можливості організувати проведення оперативної розробки щодо затриманих або заарештованих осіб, зокрема для з'ясування питання щодо встановлення справжнього організатора злочинної групи, встановлення місця знаходження речових доказів, речей, які підлягають конфіскації.

4. У першу чергу спланувати проведення слідчих дій за участю найменш авторитетних серед підозрюваних осіб або із тими, хто одружений (заміжні) й має дітей, працює, котрі раніше не притягувались до кримінальної відповідальності.

Розслідуючи злочин, скоєний ОЗГ, доцільно організувати збір доказів за двома напрямками. Перший напрямок – збір доказів, що обмежується рамками безпосередньо злочинної діяльності, зокрема діяльності щодо підготовки та вчинення злочину. Проте не слід обмежуватися лише збором доказів самого факту скоєння злочину. Результати досліджень довели можливість виявлення й фіксації доказів учинення злочину, що утворилися на етапі постзлочинної діяльності особи, яка його вчинила. Тому другим напрямком у розслідуванні повинен бути збір доказів скоєння злочину, що має місце у постзлочинній діяльності членів ОЗГ. Для цього необхідно встановити, зафіксувати і вилучити сліди способів приховування злочину, протидії розслідуванню. Переважно

інформацію про такі дії можна отримати лише завдяки проведенню оперативно-розшукових дій. Саме тому слідчому варто організувати ефективну співпрацю з оперативними підрозділами у напрямку їх діяльності стосовно забезпечення інтересів кримінального судочинства.

Слідчим слід враховувати, що на сьогодні злочинці активно використовують специфічні можливості «віртуального світу» щодо збуту, розповсюдження і переміщення порнографічних предметів. Численні можливості, які відкриваються користувачам мережі Інтернет, вміло використовуються у злочинній діяльності. Відповідно правоохоронцям слід прагнути до розкриття таких злочинів. Процес збору інформації стосовно Інтернету можна поділити на дві групи: збір інформації щодо електронних повідомлень та збір інформації, яка не стосується повідомлень – зміст веб-сайтів та файлів.

Електронні повідомлення у більшості випадків стосуються фактів щодо повідомлення джерел, з яких можна отримати порнографічну продукцію. Іноді такі повідомлення можуть супроводжуватися невеликими за обсягом каталогами або фотозображеннями порнографічного характеру. Переважно це спам, у якому містяться відомості про електронні адреси порнографічних сайтів, посилання на назву порнографічної продукції, яку можна скачати в мережі Інтернет. У деяких випадках повідомлення містять контактний телефон мобільного зв'язку довіреної особи або електронну адресу.

Останнім часом почастишали випадки активної провокації розповсюджувачів порнографії в мережі Інтернет. Користувачам електронних скриньок розсилаються повідомлення, в яких міститься провокаційний текст про те, що нібито на сайті розміщено його особисте фото інтимно-сексуального характеру. При цьому використовуються так звані психолінгвістичні «мотиваційні спонукачі» до здійснення конкретної дії за допомогою формулювання певних фраз. Наприклад, у тексті повідомлення пишуть: «Невже це ти?», «Подивися! Це випадково не твоя дружина?», «Ну ти даєш! А ми і не знали, що ти такий...», «Просимо вас видалити свої непристойні фото», «Видаліть свої фотографії або ви будете обмежені в доступі до Інтернет!» тощо. Метою таких повідомлень є привернення уваги користувачів до сайтів порнографічного змісту, їх популяризація, реклама.

Для опрацювання відповідних повідомлень необхідно переконатися у певних фактах та здійснити деякі заходи, які пов'язані із встановленням таких обставин:

– чи було раніше відомо про протиправну інформацію на веб-сайті;

– чи є зміст повідомлення деліктним;

– чи є зміст веб-сайту злочином (слід враховувати, що зміст інтернет-сторінок може змінитися у будь-який час);

– здійснити фіксацію змісту інформаційного зображення на моніторі (інформація знімається з сайту, переноситься на відповідний носій електронної інформації, наприклад на CD-ROM, і документується у письмовому вигляді – у протоколі огляду). Варто враховувати, що злочинці навмисно обмежують часові межі демонстрації порнографічної продукції на одному й тому самому сайті. Потім ця інформація або знищується, або переноситься на інший сайт. Існує і ще одна проблема стосовно фіксації інформації на сайті – обмеження часу, який відводиться для збереження провайдером інформації про електронні протоколи сайту;

– вжити дії, спрямовані на встановлення фізичної або юридичної адреси особи, яка передала матеріал порнографічного характеру. Для цього слід використовувати протоколи передач. У цих протоколах чітко фіксується механізм того, як передається інформація особі, що її приймає. Основним протоколом є TCP/IP (Transmission Control Protocol / Internet Protocol). У кожній Інтернет-службі існує власний, встановлений стандарт протоколу. Для того, щоб злочин було розкрито, необхідно докладно вивчити протоколи передач інформації, а також проаналізувати організаційну структуру, у якій зазначається питання про накопичення (проміжної) інформації – чи здійснюється воно взагалі і що повинен зробити користувач для отримання інформації порнографічного характеру.

Слідчому доцільно знати, що накопичення інформації здійснюється двома шляхами: 1) централізовано; 2) децентралізовано.

У «Web-Server» інформація на веб-сайти закладається централізовано. На «News-Server» автоматично виготовляються копії статей, які потім пересилаються на всі сайти з новинами. Останні, у свою чергу, можуть виготовляти копії і передавати їх далі. «JPG-Server» мають між собою мережевий зв'язок, хоча існує й велика кількість незалежних одна від одної чат-мереж. Наприклад, Napster використовує централізований сервер для знайдення музичних творів. На цьому сервері накопичується інформація лише про найменування, які пропонуються на момент запиту. Служби Gnutella та її підслужби можна віднести

до сервера Napster, який працює децентралізовано.

Поряд із протоколами, які встановлюють основоположну структуру Інтернет-служби, існує ще низка технічних факторів, які слід враховувати під час провадження розслідування. Це стосується промислового виготовлення системи, у якій працює обчислювальний прилад (наприклад модель Unix, Linux, Sun Solaris, Win-NT). Промислова версія системи застосування проксі-сервера використовується як проміжний накопичувач для сторінок Інтернету, які часто використовуються, а також для використання закодovаних програм інформаційного забезпечення.

Плануючи процес розкриття та розслідування злочину, передбаченого ст. 301 КК України, і оперативним підрозділам, і слідчому слід пам'ятати, що злочинці намагаються зібрати якомога більше інформації про напрямки ОРД та досудового слідства, про до-

кази, які існують у справі, про осіб, які є свідками тощо. На практиці випадки щодо зібрання відомостей, які є таємницею досудового слідства, переважно траплялися у разі, якщо злочин було скоєно ОЗГ. За таких умов відомості збираються вкрай активно і злочинці приділяють цьому значну увагу. Саме тому архіважливим є застосування системи заходів, спрямованих на забезпечення збереження таємниці досудового слідства [9].

На завершення слід зазначити про необхідність складання конкретного плану розслідування. Планування розслідування як уявний процес у своєму логічному завершенні повинно набути конкретної форми. Такою формою є план розслідування. На відміну від планування, що є поняттям відносним та абстрактним, план розслідування завжди конкретний, і це сприяє процесу організації розслідування злочину.

Література

1. ООН. Комиссия по правам человека. Сессия (56;2000) Вопрос о проекте факультативного протокола к Конвенции о правах ребенка, касающегося торговли детьми, детской проституции и детской порнографии : доклад РГ о работе ее 6-й сессии / Иван Мора Годой (председатель-докладчик). – Женева : ООН, 2000. – 27 с.
2. Рассмотрение докладов, представленных государствами-участниками в соответствии со статьей 12 (1) Факультативного протокола к Конвенции о правах ребенка, касающегося торговли детьми, детской проституции и детской порнографии: Первоначальные доклады государств-участников, подлежащие представлению в 2005 году: Украина // Конвенция о правах ребенка. – Женева : ООН, 2006. – 79 с.
3. Кальсетас-Сантос О. Доклад Специального докладчика по вопросу о торговле людьми, проституции и порнографии // ООН. Комиссия по правам человека. Сессия (57;2001) / О. Кальсетас-Сантос. – Женева : ООН, 2001. – 42 с.
4. Джинджолия Р. С. Уголовная ответственность за незаконное распространение порнографических материалов или предметов / А. А. Магомедов (науч. ред.). – М. ; Сочи, 2001. – 50 с.
5. Романенко Ю. В. Смыслопродуктування у масовій відеопродукції: бойовики, жахи, еротика і порнографія / Ю. В. Романенко // Інститут соціальної та політичної психології АПН України. – К. : Знання України, 2004. – 224 с.
6. Рябчинська О. П. Боротьба з розповсюдженням порнографічних предметів і творів, що пропагують культ насильства і жорстокості : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право; кримінологія; кримінально-виконавче право / О. П. Рябчинська. – К., 2003.
7. Хільченко С. В. Проведення обшуку у справах про розповсюдження порнографічних предметів // Право України. – 2003. – № 6. – Київ. – С. 49–53; Хільченко С. В. До питання про перспективи створення криміналістичної техніки, яка б досліджувала порнографічні предмети // Криміналістичний вісник. – 2004. – № 2. – К. : Чайка. – С. 60–66.
8. Арцишевский Г. В. Выдвижение и проверка следственных версий / Г. В. Арцишевский. – М., 1978. – 234 с.
9. Питання щодо забезпечення збереження таємниці досудового слідства були докладно розглянуті у монографії В. Г. Лісогора. Див.: Лісогор В. Г. Криміналістичне забезпечення збереження таємниці досудового слідства : наук.-практ. посіб. / В. Г. Лісогор. – Д. : Юрид. акад. МВС, 2005. – 156 с.

Надійшла до редколегії 22.03.2010

Анотації

Розглянуто питання щодо оптимізації процесу з організації і планування розслідування злочинів, пов'язаних з обігом порнографічної продукції.

Рассмотрены вопросы по повышению эффективности процесса организации и планирования расследования преступлений, связанных с оборотом порнографической продукции.

Problems of increasing the effectiveness of the organization and planning of crime investigation connected with trafficking of pornographic materials are researched.